

**ГРАДСКА ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА
„КРАГУЈЕВАЦ“**

**ГОДИШЊИ
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
за 2019. годину**

Крагујевац, фебруар 2020. године

САДРЖАЈ:

1. ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ	3
1.1. Сајмови	3
1.2. Промотивне туре ван земље	3
1.3. Манифестације у земљи	4
1.4. Манифестације у Крагујевцу	4
1.5. Издавачка делатност	5
1.6. Оглашавање	6
2. ПРОЈЕКТИ	6
2.1. Друга фаза изградње Авантура парка	6
2.2. Међународни сајам туризма и сеоског туризма	7
2.3. Оснивање Локалне акционе групе „Левач“	7
2.4. Српско – руски мост културе	7
3. ВОДИЧКЕ ТУРЕ	8
4. ТУРИСТИЧКИ ПРОМЕТ	8
4.1. Промет робе и услуга у ТИЦ-у	8
4.2. Број туриста и боравишна такса	9
4.3. Приватни смештај и сеоски туризам	9
5. РАЗВОЈ РУРАЛНОГ ТУРИЗМА	10
6. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ	10

1. ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ

1.1. Сајмови

У 2019. години ГТО „Крагујевац“ је реализовала промотивне активности са циљем бољег позиционирања Крагујевца на тржишту Србије и приоритетних земаља региона. Сви сајмови, промо туре, манифестације и други догађаји су били прилика за представљање туристичке понуде града, организацију бројних промоција и дегустација и директан контакт за организаторима путовања, потенцијалним посетиоцима и медијским кућама. ГТО „Крагујевац“ је узела учешће на следећим сајмовима:

Сајам	Место	Време
Међународни сајам туризма	Београд	21-24.02.2019.
Међународни сајам туризма и активног одмора	Ниш	18-20.04.2019.
Међународни сајам туризма	Нови Сад	07-11.10.2019.
Међународни сајам туризма и сеоског туризма	Крагујевац	22-24.11.2019.
Међународни сајам лова, риболова и ловног туризма	Крагујевац	23-26.05.2019.
Сајам сеоског туризма	Краљево	25.07.2019.
Holiday & Spa Expo	Софија (Бугарска)	13-15.02.2019.

1.2. Промотивне туре ван земље

ГТО „Крагујевац“ је у периоду од 12. до 19. маја 2019. године узела учешће у промотивној тури по грчким градовима Атине, Лариси и Солуну. Имајући у виду велики раст броја грчких туриста у Србији, Туристичка организација Србије је организовала промотивну туру у циљу јаче промоције туристичке понуде грчким туроператорима, медијима и грађанству. Осим промоција на трговима и тржним центрима, ГТО „Крагујевац“ је организовала посебну промоцију шумадијских ракија у Амбасади Републике Србије у Атине, а Туристичка организација Србије посебне промоције за медије, туристичке раднике и туроператоре.

У организацији Туристичке организације Србије ГТО „Крагујевац“ је од 18. до 20. октобра 2019. године узела учешће на Уличком корзоу, највећој уличној манифестацији у Будимпешти. Том приликом је организована промоција туристичке понуде Крагујевца и Шумадије, као и дегустација шумадијских ракија.

У сарадњи са Градом Крагујевцем одржане су две промоције у партнерским градовима. На позив партнерског града Инголштата (Немачка), а у оквиру фестивала „Бургерфест“, од 18. до 21. јула 2019. године, на платоу испред Градске управе Инголштата, организована је промоција партнерских градова Инголштата (Крагујевац, Ђер, Киркадли, Маниса, Мурска Собота) за све посетиоце фестивала и грађане. ГТО „Крагујевац“ је током трајања Евроазијског економског форума у побратимском граду Сиану (НР Кина), од 08. до 12. септембра 2019. године, имала прилику да промовише Град Крагујевац кроз пројекцију промо филмова и поделу пропагандног материјала учесницима Форума.

1.3. Манифестације у земљи

ГТО „Крагујевац“ је узела учешће у одређеном броју манифестација које се организују у Србији, а које су добра прилика за промоцију града:

- Дечији карневал – Крушевац, 10.06.2019.
- Сајам туризма – Бољевац, 07-10.06.2019.
- Дани банице – Бела Паланка, 09-11-08.2019.
- Кофер слова – Крушевац, 14.10.2019.
- Изложба туристичких публикација „Лесковац 2019“ – Лесковац, 12-13.11.2019.
- Божићно село – Зрењанин, 26.12.2019.

1.4. Манифестације у Крагујевцу

ГТО „Крагујевац“ се појављује као организатор или суорганизатор бројних посебних манифестација, догађаја и промоција у Крагујевцу. Током 2019. године реализоване су следеће манифестације:

- Православна Нова година за децу - организована 13. јануара у сарадњи са Рода центром
- Богојављенско пливање за Крст часни – организовано 19. јануара на Шумаричком језеру у сарадњи са СПД „Раднички“, а под покровитељством Града Крагујевца и уз благослов Епархије шумадијске
- Манифестација „Масленица – Беле покладе“ – организована у сарадњи са Удружењем сународника и пријатеља Русије „Свет“
- V Салон вина – 6. априла у Хотелу „Крагујевац“ у сарадњи са Винским витешким редом – ГТО је на свом пулту радила промоцију туристичке понуде града и продају сувенира
- Велики ђурђевдански карневал – традиционални карневал посвећен 6. мају – Дану града Крагујевца
- Дани отворених дворишта Крагујевца организовани у сарадњи са Центром за пољопривредну и рурални развој и ЈКП „Шумадија“
- Дани отворених дворишта Централне Србије организовани у сарадњи са туристичким организацијама Централне Србије
- XV Фића Фест у сарадњи са Удружењем љубитеља фића организован 21. јуна 2019. године
- Крагујевачки котлић 2019 – организован 10. јула.2019. године
- X Арсенал Фест – промотивни штанд ГТО „Крагујевац“ и водичка тура „Take a sip, rakija bus trip“ реализовани током трајања Фестивала од 19. до 22. јуна 2019. године
- Госпојинске свечаности – Сабор народног стваралаштва – организован 28. августа у порти Саборног храма у сарадњи са удружењима и појединцима који се баве домаћом радиношћу и старим занатима
- Скуп љубитеља Заставиних возила "Да се памти!" – у сарадњи са „Zastava Fun Club“ одржан 20. септембра 2019.
- I Шумадијски фестивал ракије – у сарадњи са Регионалном асоцијацијом произвођача ракије „Шумадијска ракија“, Центром за пољопривреду и рурални

развој, Регионалном привредном комором и Регионалном агенцијом за економски развој Шумадије и Поморавља – одржан 05. децембра 2019. године

- Новогодишњи кутак – дрвене новогодишње кућице у Пешачкој зони – од 24. децембра 2019. до 02. јануара 2020. године – понуда новогодишњих поклона и украса, хране и пића уз богат дневни програм
- Дечија Нова година - 30. и 31. децембар 2019. године – културно – уметнички програм за децу у Пешачкој зони уз велики број аниматора – у сарадњи са Музичким центром „Крагујевац“
- Божићни кутак – од 03. до 07. јануара 2020. године – у дрвеним новогодишњим кућицама су изложени производи из домаће радиности, божићни аранжмани и поклони

1.5. Издавачка делатност

Штампани промотивни материјал ГТО „Крагујевац“ обухвата: брошуре, публикације, туристичке мапе, промотивне флајере, туристичке разгледнице и сл.

Промотивни материјал ГТО „Крагујевац“ представљају:

1. Брошура „Добро дошли у Крагујевац“ (српски)
2. Брошура „Верски туризам – Централна Србија“ (српски, енглески)
3. Флајер „Прва престоница модерне Србије“ (српски, енглески, кинески)
4. Флајер „Десет разлога да посетите Крагујевац“ (српски, енглески, кинески, бугарски)
5. Флајер „Шумадијски путеви ракије“ (српски, енглески, бугарски)
6. Флајер „Фића Фест“ (српски)
7. Флајер „Лов и риболов“ (српски)
8. Туристичка мапа Крагујевца (српски, енглески)
9. Туристичка блок мапа Крагујевца (српски, енглески)
10. Мапа „Планинарске стазе у околини Крагујевца“ (српски, енглески)
11. Туристичке разгледнице

У 2019. години урађена је брошура „Добро дошли у Крагујевац“ која представља својеврсни водич кроз Крагујевац и садржи све најзначајније туристичке информације. Осим тога, током године су редизајниране мапе града на енглеском и српском језику, флајер „Прва престоница модерне Србије“, урађене су блок мапе града намењене хотелима и другим угоститељским објектима, као и бројни плакати водичких тура и других манифестација. Припремљени су текстови за брошуре „Верски туризам – Крагујевац“ и „Календар манифестација“ који ће бити штампани у 2020. години.

Дистрибуција промотивног штампаног материјала одвијала се:

- преко Туристичког информативног центра, др Зорана Ђинђића 11, Крагујевац
- на сајмовима и специјализованим манифестацијама

- на захтев Града Крагујевца и других организација и институција поводом међународних скупова, посета различитих партнера из земље и иностранства, као и за потребе посета градовима и партнерима у иностранству
- директним слањем заинтересованим појединцима и институцијама.

1.6. Оглашавање

Током 2019. године ГТО „Крагујевац“ је на својим профилима на друштвеним мрежама активно промовисала и најављивала сва културна, спортска, конгресна, гастрономска и друга дешавања која могу привући пажњу крагујевачке публике, али и других домаћих и страних посетилаца. За одређени број догађаја ГТО је спонзорисала објаве у циљу ефективније промоције догађаја и са циљем повећања пратилаца на својим профилима.

ГТО „Крагујевац“ је за потребе промоције Великог ђурђевданског карневала, 11. Међународног сајма туризма и сеоског туризма и програма прославе Нове 2020. године припремала посебне текстуалне и видео материјале пласиране на сајт ГТО, друштвене мреже, радио и ТВ станице. Најзначајнији видео материјал је:

- промотивни филм „Крагујевац – наш свет“
- промотивни филм „Ђурђевдански карневал 2019“
- промотивни филм „Шумадијска шљива“ на бугарском језику
- промотивни спотови као најавна Ђурђевданског карневала, Госпојинских свечаности, Међународног сајма туризма у Крагујевцу, прославе Нове године

Сајт ГТО „Крагујевац“ био је веома активан и ажуран и у 2019. години, па је током прошле године објављено око 700 вести. Поред активности ГТО „Крагујевац“, где је највећи акценат стављен на Ђурђевдански карневал, Међународни сајам туризма и сеоског туризма и програм прославе Нове 2020. године и Божића, на сајту су редовно праћена сва културна дешавања у граду (концерти, позоришне представе, изложбе, промоције књига...) које организују институције културе, удружења и појединци у Крагујевцу. Редовно су праћена сва дешавања на Шумадија сајму, као и бројни привредни и хуманитарни догађаји. На сајту су објављивани и историјски текстови везани за Крагујевац и битне датуме. Од 2018. године почела је да ради и онлине сувенирница, која се налази на домену www.сувенирница.рс, што је и прва онлине сувенирница неке туристичке организације у Србији. На сајту се налази око 450 сувенира из понуде Туристичко информативног центра у Крагујевцу, а подаци се ажурирају по потреби.

2. ПРОЈЕКТИ

2.1. Друга фаза изградње Авантура парка

На конкурс за изградњу туристичке инфраструктуре Министарство трговине, туризма и телекомуникација је одобрило ГТО „Крагујевац“ износ од 7 милиона динара за подршку пројекту „Друфа фаза изградње Авантура парка“. Град Крагујевац је за исти пројекат определио 1,4 милиона динара. Након спроведеног отвореног поступка јавне набавке за извођење радова, компанија „Симкон“ је у уговором предвиђеном року поставила нове

препреке, полигон спретности и макету диносауруса, а све према идејном пројекту. Тиме су обогачени садржаји осмишљени кроз Прву фазу изградње Авантура парка који пружају више могућности за бављење спортским и забавним активностима на Шумаричком језеру за све посетиоце. Авантура парк је предат на коришћење и одржавање СПД „Раднички“ и почео је са радом 26.07.2019. године.

2.2. 11. Међународни сајам туризма и сеоског туризма

ГТО „Крагујевац“ је у 2019. години реализовала пројекат „Промоција понуде и подршка развоју сеоског туризма на територији града Крагујевца и Централне Србије кроз суорганизацију и учешће на 11. Међународном сајму туризма и сеоског туризма у Крагујевцу, од 24. до 26. новембра 2019. године“. Укупна вредност пројекта је била 1.835.412,88 динара. Министарство трговине, туризма и телекомуникација је на конкурс за промоцију туризма и туристичких дестинација и простора одобрила 700.000 динара ГТО „Крагујевац“, док је преостали износ од 1.135.412,88 динара предвиђен Финансијским планом ГТО „Крагујевац“ за 2019. годину. Средства су утрошена за суорганизацију Међународног сајма туризма и сеоског туризма на Шумадија сајму, и то на представљање туристичке понуде града Крагујевца, уређење штанда, штампање пропагандног материјала и израду промотивног видео материјала „Крагујевац – наш свет“, на организовање пратећих стручних и забавних садржаја, организацију водичких тура, промоцију сеоских домаћинстава итд. Према броју излагача и посетилаца, медијској покривености, стручним и забавним садржајима, пројекат је испунио задате опште и специфичне циљеве.

2.3. Оснивање Локалне акционе групе „Левач“

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је почело припреме за увођење програма „ЛИДЕР“ у Србији са циљем бољег коришћења развојних потенцијала локалних заједница кроз повезовање пријавног, јавног и невладиног сектора, а који ће деловати као локалне акционе групе у припреми и реализацији стратегија руралног развоја. Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља је идентификовала општину Рековац и 5 села са територије Града Крагујевца као територију на којој је формирана Локална акциона група под називом „Локална акциона група Левач“ или скраћен назив ЛАГ Левач. Пројекат формирања ЛАГ-а Левач је промовисан у едукативном делу садржаја Међународног сајма туризма и сеоског туризма у Крагујевцу. Током 2020. године ће бити настављене пројекте активности и активно учешће ГТО „Крагујевац“ у реализацији истих.

2.4. Српско – руски мост културе

ГТО „Крагујевац“ узела је учешће у пројекту „Српско – руски мост културе“, у сарадњи са Удружењем „Школа мира“ и уз подршку Града Крагујевца. Прва конференција посвећена повезивању установа културе и туристичких организација Москве и Крагујевца одржана је у Крагујевцу од 09. до 12. октобра 2019. године. Том приликом су сагледане могућности

интензивније сарадње и културне размене установа и договорене прве заједничке активности које ће бити реализоване током 2020. године.

3. ВОДИЧКЕ ТУРЕ

Током 2019. године ГТО „Крагујевац“ је реализовала програм редовних водичких тура „Крагујевац кроз улице и музеје“. Програмом водичких тура је обухваћено најзначајније културно – историјско наслеђе Крагујевца које се односи на период престоног Крагујевца од 1818. до 1841. године. Водичке туре су биле посвећене значајним јубилејима као што су 70 година од оснивања Народног музеја, 800 аутокефалности Српске православне цркве, 165 година од оснивања прве Војно занатлијске школе. У оквиру програма Дана Израела у Крагујевцу промовисана је тура „Јеврејско наслеђе Крагујевца“. У сарадњи са ТО Горњи Милановац водичка тура са посетом манастиру Враћевшница је проширена на учешће у манифестацији „Дани кнегиње Љубице“ у Враћевшници.

Поред редовних водичких тура ГТО „Крагујевац“ је реализовала све захтеве оснивача, установа, јавних и приватних предузећа, факултета, школа, удружења који су исказали потребу да се посетиоцима и гостима града организују одговарајуће водичке туре. Тако је у 2019. години реализовано 56 водичких тура за различите групе посетилаца Крагујевца.

4. ТУРИСТИЧКИ ПРОМЕТ

4.1. Промет робе и услуга у ТИЦ-у

У ТИЦ-у има преко 300 различитих врста артикала, када су питању сувенири, а више од 400 артикала са књигама и уметничким сликама. Укупан улаз робе у 2019. години био је 3.880.185,00 РСД (откуп – 1.705.544,00; комисион – 2.174.641,00). Укупан промет остварен преко касе у 2019. години је **8.838.943,00 РСД**.

Промет робе у ТИЦ-у закључно са 31. децембром 2019. је **1.567.720,00** (откуп – 821.968,00; комисион – 731.752,00).

Преко онлајн сувенирнице остварен је промет у износу од 14.000,00 динара.

Промет услуга у 2019. години био је **7.271.223,00 динара**, услуге смештаја 7.188.423,00 динара, а услуге организовања водичких тура укупно 82.800,00 динара.

Укупна вредност робе у залихама у ТИЦ-у, по попису од 31. децембра је 1.783.373,00 динара.

	Комисиона роба	Откупљена роба	Роба укупно	Услуге	Укупан промет
Јануар	55.096	37.845	92.941	34.980	127.921
Фебруар	28.290	39.129	67.419	41.680	109.099
Март	37.139	37.078	74.217	98.170	172.387
Април	27.948	59.329	87.277	100.645	187.922
Мај	97.074	93.438	190.512	604.450	794.962
Јун	69.489	87.972	157.461	980.300	1.137.761
Јул	87.275	101.693	188.968	1.038.600	1.227.568

Август	65.586	106.829	172.415	680.750	853.165
Септембар	61.747	51.290	113.037	1.372.810	1.485.847
Октобар	71.932	91.996	163.928	1.464.408	1.628.336
Новембар	62.508	57.044	119.552	680.650	800.202
Децембар	67.668	72.325	139.993	173.780	313.773

4.2. Број туриста и боравишна такса

Према подацима Републичког завода за статистику укупан број гостију за 12 месеци 2019. године износио је 53.526. У односу на 12 месеци 2018. године, укупан број туриста је повећан за 9%, односно за 4.399 долазака. Раст броја домаћих туриста је 12%, а страних 6%. Домаћи гости су имали удео од 56% (30.004), а учешће страних гостију је око 44% (23.522).

У 2019. години остварено је укупно 107.209 ноћења што представља раст од 7% у односу на 2018. годину. Домаћи гости су остварили 59.605 ноћења, а страни 47.601. Број ноћења домаћин туриста је повећан за 15%, а страних за 3%. Просечна дужина боравка у Крагујевцу је била два дана.

Решењем Министарства трговине, туризма и телекомуникација од 07. децембра 2018. године, којим је Крагујевац сврстан у другу категорију туристичког места, створили су се услови да одлуком Скупштине града буде повећан износ боравишне таксе. Боравишна такса је Одлуком о изменама Одлуке о боравишној такси, коју је на 23. редовној седници донела Скупштина града Крагујевца, повећана за правна лица на 100 динара по дану и 70 динара за правна лица ван ГУП-а, а за физичка лица паушално по кревету 2.600 динара, односно 1.000 динара ван ГУП-а. Укупно остварени приход по основу боравишне таксе за 2019. годину износио је 8.953.025 динара, што представља раст од око 45% у односу на приход остварен у 2018. години.

4.3. Приватни смештај и сеоски туризам

У складу са новим Законом о туризму и Законом о угоститељству, чија је потпуна примена почела 01. јула 2019. године, ГТО „Крагујевац“ је обавила информативне састанке са свим пружаоцима услуга у циљу прилагођавања пословања одредбама закона. Извршене су измене уговора о посредовању у пружању угоститељских услуга са пружаоцима услуга приватног смештаја у граду и сеоског туризма у околини Крагујевца, а које се преко Туристичког информативног центра промовишу, продају и наплаћују.

У приватном смештају за 12 месеци домаћих гостију је било 1103, а страних 56. Домаћи гости остварили су 3244, а страни 60 ноћења. У односу на исти период 2018. године долазака је више за 7 %, а број ноћења је већи за 93%.

У сеоском туризму за 12 месеци је било 24 домаћих туриста који су остварили 89 ноћења. Био је и један страни гост који је остварио једно ноћење. У односу на 2018. долазака је мање за 43%, а ноћења мање за 54%.

Табела: Број долазака и ноћења у приватном смештају и сеоском туризму (евидентирање и наплата у ТИЦ-у)

гости	приватни смештај		сеоски туризам	
	Доласци	ноћења	доласци	ноћења
домаћи	1103	3244	24	89
страни	56	60	1	1
укупно	1159	3304	25	90

5. РАЗВОЈ РУРАЛНОГ ТУРИЗМА

У циљу развоја сеоског туризма и подстицања руралног економског развоја током 2019. године ГТО „Крагујевац“ наставила је рад на промоцији сеоског туризма, побољшању квалитета услуга у постојећим домаћинствима и подстицању нових домаћина да почну да се баве овим послом. Туристичка организација је током године промовисала и развијала сарадњу са удружењима која негују старе занате и појединцима који се баве традиционалним техникама и занатима у циљу очувања нематеријалне културне баштине.

У сарадњи са Центром за рурални развој и ЈКП „Шумадија“ организован је избор за најлепша сеоска дворишта у селима на подручју Крагујевца. Током 2019. године на манифестацији „Дани отворених дворишта“ учествовало је преко 60 домаћинстава из око 20 села на територији Крагујевца, а на регионалној манифестацији близу 200 домаћинстава.

Појединци и удружења су учествовали на манифестацијама и сајмовима које је организовала Градска туристичка организација: "Дани отворених дворишта", "Сајам туризма и сеоског туризма", "Сајам зимнице", "Госпојинске свечаности", „Новогодишњи кутак“.

Сеоска туристичка домаћинства су промовисана на сајмовима, промоцијама и манифестацијама у земљи и иностранству на којима је ГТО „Крагујевац“ наступала. Снимљено је неколико телевизијских емисија у сеоским домаћинствима и приказани су потенцијали и туристичка понуда околине Крагујевца. Сва домаћинства која се баве сеоским туризмом налазе се на сајту gtokg.org.rs и selo.rs.

У Крагујевцу,

директор

24.02.2020. године

Бојан Павловић

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Правни основ за доношење односно усвајање годишњег Извештаја о пословању и Завршног рачуна као и годишњег Плана и програма рада са финансијским планом садржан је у члану 41. став 3. тачка 3. и члану 36. тачка 3. и 4. Закона о туризму („Сл. гласник РС“ бр. 36/09 и 17/19), члану 3. став 2. тачка 2. и члану 15. став 3. Одлуке о оснивању Градске туристичке организације „Крагујевац“ („Службени лист града Крагујевца“ број 16/05,13/06,10/11, 20/2017 и 12/2019), чијим одредбама је регулисано да ГТО „Крагујевац“ у оквиру обављања своје делатности између осталог доноси годишњи План и програм промотивних активности, као и у члану 15. тачка 2. 3. и 4. Одлуке о оснивању Градске туристичке организације „Крагујевац“ („Службени лист града Крагујевца“ број 16/05, 13/06,10/11, 20/2017 и 12/19), којим је регулисано да Управни одбор Градске туристичке организације одлучује о пословању организације, усваја годишњи Програм рада са финансијским планом, усваја годишњи Извештај о пословању и Завршни рачун. У ставу 2. и 3. истог члана 15. утврђено је да сагласност на наведена акта из тачке 1.3 и 4. даје Скупштина града.

Правни основ за доношење односно усвајање годишњег Извештаја о пословању и Завршног рачуна као и годишњег Плана и програма рада са финансијским планом садржан је и у члану 25. став 1. алинеја 10. и 13. и члану 19. став 1. тачка 3. и 4. Статута Градске туристичке организације „Крагујевац“ („Службени лист града Крагујевца“ бр.30/2017 и 24/19), чијим одредбама је регулисано да директор подноси периодичне и годишње извештаје управном одбору и предлаже план и програм рада и предузима мере за њихово спровођење а Управни одбор усваја годишњи Извештај о пословању и годишњи обрачун (Завршни рачун), као и годишњи програм рада са финансијским планом.

У ставу 3. члана 19. Статута Градске туристичке организације „Крагујевац“ („Службени лист града Крагујевца“ бр.30/2017 и 24/19) прописано је да сагласност на наведена акта даје Скупштина града .